

Vergaderjaar 1984–1985

18 826 (R 1275)**Wijziging van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, houdende losmaking van Aruba uit het Staatsverband van de Nederlandse Antillen****Nr. 10****VERSLAG VAN DE STATEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN**

Ontvangen 17 mei 1985

De behandeling van het onderhavige ontwerp van rijkswet heeft dezerzijds aanleiding gegeven tot het maken van de navolgende op- en aanmerkingen.

Zonder een definitieve stellingname ten opzichte van het onderhavige ontwerp en het ontwerp R 1276 te willen innemen wenst de fractie van de P.P.A. het navolgende naar voren te brengen.

Bovenbedoelde fractie acht de titel van het ontwerp niet volledig, daar – zoals deze thans luidt – de indruk gewekt wordt dat het ontwerp slechts de status aparte van Aruba behelst. Dit is geenszins het geval, daar het ontwerp veeleer de onafhankelijkheid van Aruba ademt. Men vraagt zich dan ook af of het niet juister ware de titel aan te vullen met de zinsnede: «als overgangsfase naar de onafhankelijkheid van Aruba».

Voorts wordt door de fractie van de P.P.A. naar voren gebracht dat zij er geen moeite mee heeft dat de datum van het intreden van de status aparte van Aruba niet ingevuld is in het onderhavige ontwerp van rijkswet, daar zij deze datum steeds als een streefdatum beschouwd heeft. Evenwel zou zij ter voorkoming dat de overgangperiode voor de onafhankelijkheid van Aruba ingekort wordt doordat het koninklijk besluit veel later dan 1 januari 1986 uitgevaardigd wordt, willen voorstellen om in plaats van de datum 1 januari 1996 in de rijkswet te vermelden, een bepaling op te nemen in die zin, dat voor wat betreft Aruba de rechtsorde eindigt tien jaar na het intreden van de status aparte van Aruba, met inachtneming van het gestelde onder conclusiepunt 2 van de ronde-tafelconferentie.

Voor wat betreft de volgorde, waarin de drie landen, t.w. Nederland, de Nederlandse Antillen en Aruba, in het statuut, na de daarin bij het onderhavige ontwerp voorgestelde wijzigingen, genoemd zullen worden, wordt door de P.P.A.-fractie gevraagd of het geen aanbeveling verdient om de volgorde *Nederland, Aruba en de Nederlandse Antillen* aan te houden. Alzo zal alle schijn voorkomen worden dat er in het koninkrijk twee partners, zijn, t.w.: aan de ene kant Nederland en aan de andere kant de Nederlandse Antillen en Aruba.

De M.E.P.-fractie is van oordeel dat de datum van inwerkingtreding van het onderhavige ontwerp van rijkswet bepaald dient te zijn op 1 januari 1986 en daarin vermeld dient te worden.

Door de fractie van de M.E.P. wordt het voorts aanbevelenswaardig geacht dat er naast de datum van het ingaan van de onafhankelijkheid van

Aruba, t.w. 1 januari 1996, in het ontwerp een bepaling opgenomen wordt betreffende een toetsingsconferentie, zoals bedoeld in conclusiepunt 2 van de R.T.C. om het tijdstip van het ingaan van de onafhankelijkheid nader te bezien.

In artikel V wordt de inwerkingtreding van deze rijkswet gedelegeerd aan een koninklijk besluit. Het streven van Aruba is steeds geweest dat de status aparte per 1 januari 1986 ingaat. Op de R.T.C. is dit duidelijk naar voren gekomen en ook in de het onderhavige ontwerp vergezellende memorie van toelichting wordt zulks bij herhaling vermeld. De fractie van de A.V.P. zou dan ook willen voorstellen om bovenbedoeld artikel V in dier voege te wijzigen dat daarin wordt bepaald dat de rijkswet in werking treedt op 1 januari 1986.

Voorts gaat de fractie van de A.V.P. uit van het standpunt, dat het gestelde in de memorie van toelichting op het onderhavige ontwerp van rijkswet, m.n. dat voor 1996 een toetsingsconferentie zal worden gehouden tussen Nederland, de Nederlandse Antillen van Vijf en Aruba om de datum van de onafhankelijkheid van Aruba nader te bezien in het licht van de staatkundige ontwikkelingen tussen de landen van het Koninkrijk, in het nieuw voorgestelde artikel 62 van het Statuut (artikel I van het ontwerp) opgenomen dient te worden door aan bedoeld artikel 62 een lid toe te voegen. Eveneens dient daarin – aldus de A.V.P.-fractie – vermeld te worden dat voor bedoelde toetsingsconferentie een volksraadpleging op Aruba dient plaats te vinden. Deze gedachte heeft bij Nederland geleefd en door de toenmalige Minister voor Nederlands-Antilliaanse Zaken werd zelfs een tekst voorgesteld, luidende: «tenzij het Arubaanse volk anders zou beslissen», zoals moge blijken uit de notulen van de R.T.C. van 1981.

Het onafhankelijk lid van Aruba is van oordeel dat zolang er geen voldoende garanties zijn dat per 1 januari 1986 alle noodzakelijke voorzieningen getroffen zullen zijn opdat Aruba op verantwoorde wijze de status aparte kan aanvaarden, de datum van de inwerkingtreding van de onderhavige rijkswet niet ingevuld mag worden, daar anders een chaotische toestand zou kunnen ontstaan.

Inzake de overgangperiode wil bovenbedoeld lid zich aansluiten bij hetgeen in dit verband naar voren is gebracht door de P.P.A.-fractie.

Voorts is bovenbedoeld lid van mening dat er voor 1996 op Aruba een volksraadpleging gehouden dient te worden en wil hij dan ook voorstellen om het eerste lid van het nieuw voorgestelde artikel 62 van het Statuut aan te vullen met de zinsnede: «tenzij het volk van Aruba bij volksraadpleging voordien anders oordeelt».

De fracties van de partijen van de Antillen van Vijf zijn van mening dat, indien mocht blijken dat per 1 januari 1986 nog niet alle voorzieningen in verband met de status aparte van Aruba getroffen zijn, zulks niet mag inhouden dat de status aparte geen doorgang vindt per genoemde datum.

Bovenbedoelde fracties zijn tevens de mening toegedaan dat een geforceerde hechte samenwerking gedoemd is tot falen (vide British West Indian Federation) en dat het eerder aanbeveling verdient een samenwerkingsovereenkomst uit vrije wil aan te gaan op die gebieden waar men nu en in de toekomst samen wil werken en dat dit geleidelijk aan uitgroeit tot een meer hechtere samenwerkingsverband.

In het ontwerp vindt men de terminologie «trouw aan de Koning». Verdient het geen aanbeveling, aldus wordt door de M.A.N.-fractie gevraagd, om van deze tot nu gebezigde terminologie af te stappen. In Nederland is men doende deze te vervangen. Voor de Nederlandse Antillen zou eenzelfde gedragslijn gevolgd kunnen worden.

Voorts wordt door de M.A.N.-fractie voorgesteld het woord «Nederlandse» voor de benaming van het land «de Nederlandse Antillen» te doen vervallen.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de Centrale Commissie van de 6de mei 1985.

De Rapporteur,
R. A. E. Markes